

Kunnskapsdepartementet
Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 200905396-/BAB

Vår ref.: 2010/214 HIA101/900

Dato: 19.01.2010

Høringsuttalelse fra Norgesuniversitetet om Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet datert 06.11.09 hvor man ber om innspill til Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene.

Norgesuniversitetet jobber for å fremme utvikling av IKT-støttet utdanning og livslang læring, og skal bidra til kunnskapsutvikling og kunnskapspredning om slik utdanning. Videre skal Norgesuniversitetet arbeide for å styrke samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnslivet.

Vi vil i denne høringsuttalelsen argumentere for at kunnskap om bruk av digitale verktøy og medier bør være et sentralt element i rammeplanen for lærerutdanninger. Dette er tema som vektlegges i alt for liten grad i lærerutdanninger i dag, og det er stor variasjon i hvordan IKT er integrert i lærerutdanningene, både mellom - og innad i - ulike lærerutdanningsinstitusjoner.

IKT er viktig for høyere utdanning av flere grunner:

- **Kvalitet og studentaktiv undervisning:** IKT kan bidra til bedre undervisning – og mer effektiv utnyttelse av ressurser. I Stortingsmelding nr 27 – ”Gjør din plikt – krev din rett” (St.meld nr 27, 2000-2001) legges det til grunn at bruk av ny teknologi vil bidra til både tettere oppfølging av studenter, mer studentaktiv undervisning og ressursbesparelser. Det ser ut til at dette potensialet bare er delvis utnyttet. Høyere utdanning har tatt i bruk IKT i mindre grad enn ventet – og i mindre grad enn andre tjenesteytende sektorer.
- **Kompetanse:** Kunnskap om bruk av IKT er en viktig del av kompetansen studenter bør ha med seg etter endt utdanning. Bruk av digitale verktøy og medier, søk etter informasjon og kildekritikk, kunnskaper om opphavsrett og nettvett, formidling og deltakelse i den digitale offentlighet er kunnskaper som er etterspurt i arbeidslivet. Høgskoler og universiteter har derfor et viktig samfunnsoppdrag i forhold til å bidra til at studentene utvikler slik kompetanse.
- **Fleksibilisering og tilgang:** Bruk av digitale verktøy og digitale medier medfører store muligheter for å gjøre høyere utdanning tilgjengelig for flere. Erfaringer med for eksempel forelesingsvideoer på nett viser at dette både er nyttige redskap for studenter i

forbindelse med repetisjon og eksamensforberedelser, og bidrar til å gjøre undervisning tilgjengelig for studenter som av ulike grunner ikke kan være på undervisningsstedet.

For lærerutdanningene er IKT særlig viktig. Læreplanverket Kunnskapsløftet slår fast at bruk av digitale verktøy skal være en av fem grunnleggende ferdigheter som inngår i alle fag i grunnopplæringen. Studenter ved lærerutdanningene skal i sin yrkesutøvelse undervise i bruk av digitale verktøy som en grunnleggende ferdighet. Digitale verktøy og medier utgjør en betydelig del av barn og unges oppvekstmiljø, og det er viktig at elevenes lærere har gode kunnskaper om og behersker dette området.

Undersøkelsen Norgesuniversitetets IKT-monitor¹ kartlegger bruk av IKT i undervisning og studier ved norske høyskoler og universiteter, og hadde i 2008/2009 et særlig fokus på allmennlærerutdanningene. Denne undersøkelsen dokumenter at det er stor variasjon i bruk av IKT, og at IKT hovedsakelig brukes til enkle funksjoner som tekstbehandling og formidling av beskjeder og undervisningsmateriale. Verktøy som legger til rette for samarbeid og mer studentaktiv undervisning brukes i liten grad.

I allmennlærerutdanningene er det store variasjoner i hvordan kunnskap om IKT integreres i undervisningen. I følge Norgesuniversitetets IKT-monitor er det bare to av fem studenter ved allmennlærerutdanningene som mener de har lært hvordan IKT kan brukes i undervisning. Bare en av tre studenter mener bruk av IKT er tema i fag som pedagogikk, matematikk og norsk ved lærerutdanningen de går på. Bare to av fem lærerstudenter har anvendt det de har lært om bruk av IKT i sine praksisperioder.

ITU-monitor² har avdekket at det er store variasjoner i bruk av IKT i grunn- og videregående skole og at dette gir seg utslag i variasjoner i elevenes digitale kompetanse.

Med utgangspunkt i varierende praksis og store forskjeller i kompetanse på feltet bruk av IKT og digital kompetanse, mener vi det er nødvendig at ferdigheter, kunnskap og kompetanse som kan relateres til dette feltet løftes frem og eksplisitt omtales i den nye Forskriften om rammeplan for grunnskolelærerutdanningen.

Kommentarer til enkelte deler av Rammeplanen

§2 Læringsutbytte

Under punktet "Felles læringsutbytte for kandidater i begge utdanningsløp" mener vi det bør føyes til punkter som beskriver læringsutbytte knyttet til digital kompetanse og bruk av digitale verktøy og medier. I tillegg bør lærerstudenter ha kunnskap om hvordan IKT kan benyttes for å fremme mer elevaktiviserende arbeidsformer, og erfaring med å utvikle digitale læringsressurser.

Vi foreslår derfor følgende utvidelser og tilleggspunkter under overskriftene KUNNSKAP, FERDIGHETER og GENERELL KOMPETANSE:

¹ Undersøkelsen ble gjennomført høsten 2008 med deltakelse fra 5 600 studenter og 900 ansatte. Mer informasjon finnes her:

<http://norgesuniversitetet.no/ikt/monitor/stor-variasjon-i-bruk-av-ikt-i-norsk-hoyere-utdann>

² <http://itu.no/ITU+Monitor+2009+-+Skolens+digitale+tilstand.9UFRDG0f.ips>

KUNNSKAP

Kandidaten

- har kunnskap om barns og unges oppvekstmiljø, inkludert en digital hverdag, likestilling og identitetsarbeid
- har kunnskap om vesentlige sider ved bruk av digitale verktøy og medier, og kunnskap som omfatter personvern, kildekritikk og opphavsrett på Internett
- har kunnskap om hvordan digitale verktøy og medier kan benyttes for å fremme mer elevaktiverende arbeidsformer

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan bruke og integrere ulike digitale verktøy og medier i faglig relevante sammenhenger (alternativt kan utvikle digitale læringsressurser)

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan bidra til å utvikle elevenes digitale ferdigheter og kunnskap på en slik måte at de får et naturlig og reflektert forhold til digitale redskaper og arenaer

§3 (1) Obligatoriske fag, fagenes og praksisopplæringens omfang

Med utgangspunkt i stor variasjon i lærerstudenters undervisningsopplegg ved praksisskolene, foreslår vi at den nye Rammeplanen også spesifiserer tydelige krav til gjennomføring av praksis i lærerutdanningene. Følgende tillegg bør vurderes:

- Praksisskoler må legge til rette for at kandidatene kan gjennomføre undervisningsopplegg som inkluderer bruk av digitale verktøy og medier på en slik måte at kandidatene får reell erfaring med undervisning som relaterer seg til utvikling av elevers digitale ferdigheter og kunnskap

§5 Fritaksbestemmelser

I forbindelse med beskrivelse av godkjenning av annen høyere utdanning som del av grunnskolelærerutdanning, kan de også være naturlig å beskrive overgangsordninger og faglig overlapp mellom de to utdanningene. Dette kan være aktuelt for studenter som ønsker overgang fra en av utdanningene til den andre, og studenter som har gjennomført den ene utdanningen og ønsker å kvalifisere seg for undervisning på andre klassetrinn.

Vennlig hilsen

Vigdis Amundsen
Kontorsjef

Hilde Anita Ørnes
rådgiver